

Aikuisssosiaalityö ja sosiaalinen kuntoutus

opetussuunnitelma
2023–2025

Sosnet
yliopistoverkosto

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto

ERIKOISSOSIAALITYÖNTEKIJÄN KOULUTUS

**AIKUISSOSIAALITYÖ JA SOSIAALINEN KUNTOUTUS
-ERIKOISALAN**

OPETUSSUUNNITELMA 2023—2025

Aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen erikoisalan opetussuunnitelman (70 op) rakenne:

1 ERIKOISALAOPINNOT (40 op)

- 1.1 Aikuissosiaalityön tehtävä ja paikka yhteiskunnassa (5 op)
- 1.2 Sosiaalinen kuntoutus toimijuuden ja osallisuuden vahvistajana (5 op)
- 1.3 Psykososiaalinen työote (5 op)
- 1.4 Asiakkaiden ja työntekijöiden oikeudet ja vastuut (5 op)
- 1.5 Erityisen tuen tarve ja omatyöntekijyys (5 op)
- 1.6 Aikuissosiaalityön kohdeilmiöt, orientaatiot ja menetelmät (5 op)
- 1.7 Haavoittuvuus ja trauman kohtaaminen (5 op)
- 1.8 Yhteisöllinen ja alueellinen työote (5 op)

2 TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISOPINNOT (20 op)

- 2.1 Aikuissosiaalityön tutkimus, arviointi ja kehittäminen (10 op)
- 2.2 Vuorovaikutuksen ja kohtaamispaikan tutkimus tietoperustaisen aikuis-sosiaalityön vahvistajana (5 op)
- 2.3 Sosiaalityöntekijät ja asiakkaat tiedon tuottajina ja yhteiskunnallisina vaikuttajina (5 op)

3 TIETEELLIS-KÄYTÄNNÖLLINEN LOPPUTYÖ (10 op)

ERIKOISSOSIAALITYÖNTEKIJÄN KOULUTUS

Erikoistumiskoulutukset ovat korkeakoulututkinnon jälkeen suoritettavia, jo työelämässä toimineille suunnattuja ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistäviä pitkäkestoisia koulutuksia, joilla vastataan korkeakoulujen ja työelämän yhdessä määrittämiin työelämän osaamistarpeisiin.

Yliopistojen erikoistumiskoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija aiemman koulutustaustansa ja työkokemuksensa pohjalta 1) kykenee toimimaan vaativissa asiantuntijatehtävissä määritellyllä työelämän osa-alueella, 2) hallitsee asiantuntijaroolin edellyttämän tieteellis-ammattillisen erikoisosaamisen ja sen yhteydet toimintaympäristöön, 3) pystyy tieteellistä tutkimustietoa tai taiteellisen toiminnan menetelmiä hyödyntäen analysoimaan, arvioimaan ja kehittämään erikoistumisalansa ammatillisia käytäntöjä ja 4) kykenee toimimaan yhteisöissä ja verkostoissa oman erikoistumisalansa asiantuntijana (Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista 794/2004; 20 a §).

Erikoissosiaalityöntekijän koulutuksen kohderyhmänä ovat henkilöt, jotka ovat suorittaneet yliopistollisen maisterin tutkinnon, joilla on oikeus harjoittaa sosiaalityöntekijän ammattia Suomessa (Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 817/2015, 7 §) ja joilla on työkokemusta sosiaalityön tehtävistä.

AIKUISSOSIAALITYÖN JA SOSIAALISEN KUNTOUTUKSEN ERIKOISALA

Aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen erikoistumiskoulutus kohdentuu haavoittuvassa tilanteessa elävien aikuisten parissa tehtävään sosiaalityöhön. Aikuissosiaalityö ymmärretään laajasti kaikenikäisten aikuisten ja moninaisen aikuisväestön parissa tehtävänä sosiaalityönä. Opinnoissa tarkastellaan sosiaalista kuntoutusta toimintana, jonka tavoitteena on sosiaalisen toimintakyvyn moniulotteinen vahvistaminen. Moniulotteisuudella tarkoitetaan vuorovaikutteisuu-den ja suhteisuuden ymmärtämistä sekä tulkitsemista yhteiskunta-, yhteisö- ja yksilötasoilla.

Erikoistumiskoulutuksessa aikuisten parissa tehtävää sosiaalityötä lähestytään niin yhteiskunnallisten muutosprosessien analyysin, palvelujärjestelmän vaikuttavuuden arvioinnin, ammatillisten vuorovaikutustaitojen syventämisen kuin menetelmällisen kehittämisen näkökulmista.

Aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen erikoisalan koulutustarpeen taustalla ovat uudenlaiset osaamisvaateet, jotka liittyvät sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden uudelleenorganisointiin, integroitumiseen ja siirtymiseen hyvinvointialueille. Erikoistumiskoulutuksen tarkoituksena on vastata aikuisten parissa tehtävän sosiaalityön monialaisten työprosessien muutoshaasteisiin

sekä yksilöiden monimutkaisiin ongelmiin ja erityisen tuen tarpeisiin. Pitkäaikaistyöttömyys, päihde- ja mielenterveysongelmat, pitkäaikaissairauksista, vammasta tai vammautumisesta ja ikääntymisestä johtuva toimintakyvyn heikkeneminen, köyhyys, yksinäisyys, huono-osaisuus ja syrjäytymisriskien kasvu luovat enenevästi tarvetta erikoisosaamiselle, johon sosiaalityön maisterikoulutus ei yksistään tarjoa riittävästi valmiuksia.

Erikoistumiskoulutuksen tavoitteena on tuottaa asiantuntijoita, joilla on tiedolliset, taidolliset ja tutkimukselliset valmiudet toimia erikoisosaamista vaativissa sosiaalityöntekijän tehtävissä laajasti sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän eri osa-alueilla, työhallinnossa, kuntoutuksen organisaatioissa sekä sosiaali- ja terveysalan järjestöissä.

Osaamistavoitteet

Työelämätarpeisesti muodostetut osaamistavoitteet mahdollistavat opintojen nuotoilemisen opiskelijälähtöisesti. Opiskelijat suuntaavat opintoja omien työelämätarpeidensa, oppimistavoitteidensa ja intressiensä mukaisesti oppimistehtävien ja lopputyön avulla. Opinnot suoritettuaan sosiaalityöntekijä hallitsee aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen tutkimuksellisen perustan ja omaa erityisasiantuntijuuden palvelujen kehittämis- ja tutkimusosaamiseen. Koulutusalan erikoissosiaalityöntekijällä on korkeatasoiset tiedolliset ja taidolliset valmiudet vaativaan vuorovaikutus- ja muutostyöhön, asiakkaan sosiaalisen toimintakyvyn ja sosiaalisen kuntoutuksen edistämiseen, omatyöntekijänä toimimiseen sekä monialaisten palvelukokonaisuuksien koordinointiin. Osaamistavoitteet jakautuvat neljään päätavoitteeseen sekä niitä tukeviin ja tarkentaviin osatavoitteisiin:

1. Hallitsee aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen ajankohtaisen tutkimuksellisen ja teoreettisen keskustelun

- tuntee alan ajankohtaisen ja relevantin tutkimuksen yhteiskunnan ja palvelurakenteen muutoksesta sekä sosiaalityön asiakasryhmien kuntoutumis- ja muutosprosesseihin vaikuttavista tekijöistä ja mekanismeista
- tunnistaa aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen monialaiseen asiantuntijuuteen liittyvät odotukset ja vaatimukset
- pystyy soveltamaan sosiaalityön uusinta tutkimuksellista ja teoreettista tietoa omassa työssä ja sen kehittämisessä

2. Kykenee toimimaan aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen vaativissa erityisasiantuntijatehtävissä

- kykenee yhdistämään aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen käsitteelliset ja toiminnalliset lähtökohdat vaativissa tilanteissa elävien asiakasryhmien parissa tehtävässä sosiaalityössä
- syventää osaamistaan huono-osaisuuteen vaikuttavista tekijöistä (esim. päihde- ja mielenterveysongelmat, pitkäaikaistyöttömyys, asunnottomuus, vammaisuus, työkyvyttömyys, yksinäisyys, pakolaisuus, lähisuhdeväkivalta, rikostaustaisuus) ja niiden arvioinnista
- kykenee soveltamaan ja kehittämään aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen työmenetelmiä (esim. terveydenhuollon ja kuntoutuksen sosiaalityö, gerontologinen sosiaalityö, maahanmuuttajasosiaalityö, päihde- ja mielenterveyskuntoutus, väkivaltatyö, rikosseuraamusalan työ ja asumissosiaalinen työ)
- hankkii erityisosaamista psykososiaalisesti kuormittuneiden, traumatisoituneiden ja marginalisoituneiden asiakkaiden ja heidän läheissuhteidensa kohtaamiseen ja tukemiseen
- omaa tiedolliset ja taidolliset valmiudet arvioida erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden sosiaalisen kuntoutumisen tarpeita sekä vahvistaa heidän kykyä selviytyä arkipäivän toiminnoista ja vuorovaikutussuhteista

3. Hallitsee aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelujen sekä palveluketjujen toteuttamisen ja kehittämisen monialaisissa toimintaympäristössä

- omaa valmiudet kehittää sosiaalityön ja -ohjauksen keinoin tehostettua tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi
- kykenee koordinoimaan asiakkaiden monimutkaisiin ja haastaviin tarpeisiin vastaavia palvelukokonaisuuksia yhteistyöverkostoissa
- omaa valmiudet rakenteelliseen sosiaalityöhön, jonka avulla edistetään yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta sekä tuodaan sosiaalityön asiantuntemus osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja päätöksentekoa hyvinvointialueilla, järjestöissä ja yksityisellä sektorilla

- pystyy muuttuvan toimintaympäristön analysointiin sekä toimintatapojen ja työmenetelmien uudistamiseen ja yhteensovittamiseen sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelujen monialaisissa toimijaverkostoissa
- osaa suunnitella, toteuttaa ja kehittää palveluja monialaisesti yhteistyössä terveydenhuollon, työ- ja elinkeinotoimen, opetustoimen ja muiden tahojen kanssa

4. Pystyy analysoimaan, arvioimaan ja kehittämään aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen käytäntöjä ja palveluja hyödyntämällä osaamistaan ja sosiaalitieteellisiä tutkimus- ja kehittämismenetelmiä

- osaa soveltaa monipuolisesti tutkimus- ja kehittämistyön menetelmiä omassa työssä ja siihen liittyvässä tiedontuotannossa
- omaa valmiudet tiedon tuottamiseen aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaiden tarpeista ja niiden yhteiskunnallisista yhteyksistä sekä tarpeisiin vastaavien palvelujen vaikutuksista
- omaa taidon soveltaa vaikuttavuuden arviointiin kohdentuvia mittareita monialaisen työn lähtökohdista käsin
- kykenee suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan omaan työhön liittyviä tutkimus- ja kehittämishankkeita
- osaa yhdistellä, tulkita ja soveltaa erikoisalansa asiantuntijätietoa erilaisissa monialaisissa ja monitoimijaisissa asiantuntijayhteisöissä ja asiakasverkostoissa
- kykenee johtamaan ja ohjaamaan ammattiyhteisöä, sen osaamista, tiedontuotantoa sekä kehittämisprosesseja
- omaa valmiudet tuottaa asiantuntijaraportteja, -selvityksiä ja käytäntötutkimuksia
- kykenee vaikuttamaan asiantuntijana päätöksentekoon ja yhteiskunnalliseen keskusteluun

OPINTOJEN TOTEUTUS

Aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen erikoisalan koulutuksen järjestämisestä vastaa Lapin yliopisto ja yhteistyöyliopistoina koulutuksen toteuttami-

nessa ovat Tampereen yliopisto ja Turun yliopisto. Opetus järjestetään opetus-suunnitelman pohjalta Rovaniemellä, Turussa ja Tampereella sekä verkkovälitteisenä opetuksena.

Opetussuunnitelmassa on määritelty toteutuksesta ja järjestämisestä vastaava yliopisto kullekin opintokokonaisuudelle ja -jaksolle (LY 30 op, TAU 15 op, TY 15 op). Koulutukseen valitaan 20 opiskelijaa. Lapin yliopisto valitsee opiskelijat ja rekisteröi opiskelijan opintosuoritukset. Koulutus järjestetään yhteistyössä valtakunnallisen Sosnet-yliopistoverkoston kanssa, jota koordinoi Lapin yliopisto.

Yhteensä 70 opintopisteen laajuiset erikoistumiskoulutuksen opinnot suoritetaan 2,5 vuodessa oman työn ohessa. Koulutus alkaa keväällä 2023, ja se suoritetaan vuosien 2023–2025 aikana monimuoto-opetuksena. Koulutus sisältää kontaktiopetusta, verkko-opetusta, etätehtäviä ja itsenäistä opiskelua mahdollistaen koulutuksen suorittamisen työn ohessa. *Kontaktiopetuksella* tarkoitetaan opetusta, jonka seuraaminen edellyttää opetukseen osallistumista tiettyyn kellonaikaan, ja jossa opetusta voidaan järjestää joko verkossa tai lähiopetuksena opintojaksosta riippuen. *Verkko-opetus* puolestaan koostuu esimerkiksi luentotalenteista, tehtävistä ja ryhmäkeskusteluista, jotka on tarkoitus suorittaa kurssin kuluessa, mutta jotka eivät edellytä tarkasti aikataulutettua läsnäoloa.

Koulutus sisältää lähiopetusta Rovaniemellä, Turussa ja Tampereella, työssä oppimista ja lopputyötä tukevat ennakko- ja oppimistehtävät, vertaisohjauksen ja -arvioinnin sekä tieteellis-käytännöllisen lopputyön ja siihen liittyvän ohjauksen. Koulutuksessa hyödynnetään Lapin, Tampereen ja Turun yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilöstön ohella muita erikoisalan asiantuntijoita. Koulutuksen resursseina käytetään myös vertaisoppimista.

Opintojaksoihin sisältyy kirjallisuutta, joka ilmoitetaan jokaisen opintojakson alkaessa.

Loppuarviointi kaikissa opintojaksoissa on asteikolla hyväksytty/hylätty. Kunkin opintojakson oppimateriaalit ilmoitetaan Lapin yliopiston Moodlessa.

OPETUSSUUNITELMA

1. ERIKOISALAOPINNOT (40 op)

1.1 Aikuissosiaalityön tehtävä ja paikka yhteiskunnassa (5 op)

Tavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- paikantaa aikuissosiaalityön tehtävän ja paikan yhteiskunnassa
- ymmärtää eriarvoistumisen ja muutoksen merkitykset yksilön ja yhteisöjen näkökulmasta sekä niihin liittyvät eettiset kysymykset
- tunnistaa ajankohtaisen tutkimuksen ja keskeisten teorioiden avulla nykypäivän asiantuntijuuden haasteita ja mahdollisuuksia aikuissosiaalityön eri toimintaympäristöissä.

Sisältö: Opintojaksossa perehdytään aikuissosiaalityön yhteiskunnallisiin tehtäviin ja toimintaan sekä asiantuntijuuden haasteisiin ja mahdollisuuksiin ajankohtaisten tutkimusten ja keskeisten teorioiden avulla. Lisäksi tarkastellaan eriarvoistumisen ja muutoksen merkityksiä sekä niihin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Opiskelija asettaa itselleen henkilökohtaiset oppimistavoitteet.

Suoritustavat: Luennot ja ryhmäkeskustelut. Luentoihin ja kirjallisuuteen liittyvä oppimistehtävä.

Toteutustavat: Kontaktiopetus, 2 pv.

Lisätiedot:

Vastuutoteuttajana Lapin yliopisto.

Ajankohta: Tammikuu 2023.

Oppimateriaalit: Ilmoitetaan Moodlessa.

1.2 Sosiaalinen kuntoutus toimijuuden ja osallisuuden vahvistajana (5 op)

Tavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- tunnistaa sosiaalisen kuntoutuksen käsitteen laaja-alaisuuden ja sen merkityksen aikuissosiaalityölle
- suunnitella, toteuttaa ja kehittää sosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen palveluja moniammatillisesti terveys-, kuntoutus-, työllisyys- ja sosiaalipalveluissa
- tunnistaa haavoittavassa asemassa olevien toimijuuden reunaehdot ja osaa soveltaa sitä tukevia sosiaalisen kuntoutuksen menetelmiä.

Sisältö: Opintojaksolla sosiaalisesta kuntoutusta lähestytään kokoavana ja laajalajaisena käsitteenä. Käsitettä avataan aikuissosiaalityön orientaationa ja menetelmänä, jonka läpi tarkastellaan kuntoutusprosessin sosiaalista ulottuvuutta. Konkreettisesti sosiaalista kuntoutusta lähestytään sen erilaisia soveltamistapoja jäsentäen ja tehden tunnistettaviksi niitä soveltamis- ja lähestymistapoja, joilla pyritään kuntoutujan osallisuuden lisäämiseen, elämänhallinnan tukemiseen ja sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseen sosiaalisen kuntoutuksen keinoin.

Suoritustavat: Luennot ja ryhmäkeskustelut. Luentoihin ja kirjallisuuteen liittyvä oppimistehtävä.

Toteutustavat: Kontaktiopetus, 2 pv.

Lisätiedot:

Vastuutoteuttajana Lapin yliopisto.

Ajankohta: Toukokuu 2023.

Oppimateriaalit: Ilmoitetaan Moodlella.

1.3 Psykososiaalinen työote (5 op)

Tavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- ymmärtää vaikeassa tilanteessa elävien aikuissosiaalityön asiakkaiden parissa tehtävää psykososiaalista työtä ja vahvistaa valmiuksiaan tehdä psykososiaalista työtä sekä kehittää omia vuorovaikutustaitojaan kohdata asiakas
- tunnistaa psykososiaalisen työn haasteet ja mahdollisuudet
- arvioida, tutkia ja kehittää omaa ja työyhteisönsä psykososiaalisen työn osaamista.

Sisältö: Opintojaksossa avataan psykososiaalisen käsitettä ja perehdytään vaikeissa tilanteissa elävien asiakkaiden parissa tehtävään psykososiaaliseen työotteeseen sekä sen haasteisiin ja mahdollisuuksiin ajankohtaisten tutkimusten avulla. Lisäksi jaksolla sovelletaan psykososiaalisen työotteen käyttöä oman asiakastapauksen kautta. Opiskelija asettaa itselleen henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joiden saavuttamista hän arvioi kurssin päätteeksi.

Suoritustavat: Luentotallenteet, verkossa tapahtuvat ohjatut ryhmäkeskustelut, oppimistehtävä ja siihen liittyvä verkkokeskustelu.

Toteutustavat: Verkko-opetus.

Lisätiedot:

Vastuutoteuttajana Turun yliopisto.

Ajankohta: Syyskuu - lokakuu 2023.

Oppimateriaalit: Ilmoitetaan Moodlessa.

1.4 Asiakkaiden ja työntekijöiden oikeudet ja vastuut (5 op)

Tavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- tunnistaa yhteiskunnallisten ja palvelujärjestelmän muutosten vaikutukset oikeuksiin ja vastuisiin sekä aikuissosiaalityön työntekijöiden että asiakkaiden näkökulmasta
- paikantaa keskeisen lainsäädännön oikeuksineen, velvolluuksineen, mahdollisuuksineen ja rajoituksineen sekä suhteuttaa niitä sosiaalityön eettisiin periaatteisiin
- syventää oikeudellista ja eettistä osaamistaan erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden kuntoutumisen edistäjänä ja motivoijana, osallisuuden, toimijuuden ja itsemääräämisoikeuden vahvistajana sekä syrjäytymisen estäjänä.

Sisältö: Opintojaksolla perehdytään yhteiskunnallisten ja palvelujärjestelmän muutosten vaikutuksiin aikuissosiaalityön asiakkaiden ja työntekijöiden oikeuksissa ja vastuissa. Oikeuksia ja vastuita tarkastellaan erityisesti lainsäädännön ja eettisten periaatteiden näkökulmista.

Suoritustavat: Ennakkotehtävä ja siihen liittyvä kirjallisuus, luennot ja ryhmäkeskustelut sekä oman asiantuntijuuden vahvistumista refleктоiva essee.

Toteutustavat: Kontaktiopetus, 2 pv.

Lisätiedot:

Vastuutoteuttajana Tampereen yliopisto.

Ajankohta: Marraskuu 2023.

Oppimateriaalit: Ilmoitetaan Moodlessa.

1.5 Erityisen tuen tarve ja omatyöntekijäisyys (5 op)

Tavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- sisäistää aikuissosiaalityön asiakkuuden kriteerit ja omatyöntekijän roolin ja tehtävät erityisen tuen tarpeessa olevan asiakkaan kohtaamisessa

sekä lainsäädännöllisistä että sosiaalityön arkisten käytäntöjen näkökulmista

- tunnistaa, keitä erityistä tukea tarvitsevat aikuisasiakkaat ovat, millaisia oikeuksia heillä on palvelujärjestelmässä, miten asiakkaiden omat toiveet ja tarpeet tulevat kuulluksi ja millaisia eettisiä kysymyksiä heidän kanssaan työskentelyyn liittyy
- jäsentää, miten työskentely erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden kanssa etenee, mikä on omatyöntekijän rooli heidän auttamisverkostonsa rakentamisessa sekä millaisia vastuita ja velvollisuuksia palvelujärjestelmän eri toimijoilla on heidän suhteensa.

Sisältö: Opintojaksolla tarkastellaan erityisen tuen tarvetta ja omatyöntekijyyttä aikuissosiaalityössä lainsäädännön, etiikan sekä sosiaalityön arkisten käytäntöjen ja kohtaamisten näkökulmista. Opintojaksolla perehdytään omatyöntekijän ja muun palveluverkoston toimintaan ja tehtäviin sekä asiakkaiden toiveiden, tarpeiden ja oikeuksien huomioimiseen erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden parissa työskennellessä.

Suoritustavat: Ryhmätyömuotoinen oppimistehtävä erikseen osoitettavan kirjallisuuden ja luentojen pohjalta. Omaan työhön liittyvien erityistä tukea tarvitsevien asiakastapausten rakentaminen, näiden asiakkaiden palveluprosessien kuvaaminen omatyöntekijyyden ja siihen liittyvien vastuiden ja eettisten kysymysten näkökulmista.

Toteutustavat: Verkko-opetus.

Lisätiedot:

Vastuutoteuttajana Tampereen yliopisto.

Ajankohta: Joulukuu 2023 - helmikuu 2024.

Oppimateriaalit: Ilmoitetaan Moodlessa.

1.6 Aikuissosiaalityön kohdeilmiöt, orientaatiot ja menetelmät (5 op)

Tavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- tunnistaa aikuissosiaalityön eri toimintaympäristöjen yhteisiä ydinkysymyksiä sekä niiden erityisiä painopistealueita
- tunnistaa ja soveltaa aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen työorientaatioita ja menetelmiä aikuissosiaalityön erityisosaamista vaativissa ympäristöissä ja tilanteissa.

Sisältö: Opintojaksolla paneudutaan aikuissosiaalityön eri toimintaympäristöihin, orientaatioihin ja menetelmiin sekä niiden soveltamiseen aikuissosiaalityön erilaisissa kohdeilmioissa. Tavoitteena on tehdä näkyväksi aikuissosiaalityötä erityisen haavoittuvassa asemassa olevien kanssa ja antaa välineitä heidän tilanteeseensa vaikuttamiseen ja tukemiseen.

Suoritustavat: Luennot ja ryhmäkeskustelut, ryhmämuotoinen omaan työhön kiinnittyvä, kirjallisuutta ja luentoja hyödyntävä oppimistehtävä verkossa.

Toteutustavat: Kontaktiopetus, 2 pv.

Lisätiedot:

Vastuutoteuttajana Lapin yliopisto.

Ajankohta: Helmikuu 2024.

Oppimateriaalit: Ilmoitetaan Moodlella.

1.7 Haavoittuvuus ja trauman kohtaaminen (5 op)

Tavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- syventää osaamistaan vaikeassa tilanteessa elävien aikuissosiaalityön asiakkaiden haavoittuvuuden kohtaamisessa ja syventää eettistä ymmärrystään kohdata traumatisoitunut asiakas
- tunnistaa ja ymmärtää trauman vaikutuksia asiakkaiden elämään ja osaa muodostaa asiakkaan kuntoutumisen tarpeesta lähteviä yhteistyöverkostoja
- tunnistaa sijaistraumatisoitumisen riskit ja oireet.

Sisältö: Opintojaksossa perehdytään haavoittuvuuden ja trauman käsitteisiin sekä paneudutaan vaikeissa tilanteissa elävien asiakkaiden ja traumatisoituneiden asiakkaiden kohtaamisiin ajankohtaisten tutkimusten avulla. Lisäksi jaksolla paneudutaan sijaistraumatisoitumiseen ajankohtaisen tutkimuksen kautta. Jaksolla pohditaan myös traumatisoituneen asiakkaan kohtaamista aikuissosiaalityössä omaan asiakastapauksen kautta. Opiskelija asettaa itselleen henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joiden saavuttamista hän arvioi kurssin päätteeksi.

Suoritustavat: Luennot, ryhmäkeskustelut ja oppimistehtävä sekä verkkokeskustelut.

Toteutustavat: Kontaktiopetus, 2 pv.

Lisätiedot:

Vastuutoteuttajana Turun yliopisto.

Ajankohta: Toukokuu 2024.

Oppimateriaalit: Ilmoitetaan Moodlessa.

1.8 Yhteisöllinen ja alueellinen työote (5 op)

Tavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- tunnistaa yhteisöjen ja alueiden merkityksen osana kuntouttavaa aikuissosiaalityötä sekä ymmärtää paikallisten elinympäristöjen ja yhteisöllisten sidosten merkityksen ihmisten elämäkulussa mukaan lukien niiden eriarvoisuuteen liittyvät ulottuvuudet
- ymmärtää sosiaalityön myös rakenteellisena toimintana, joka pyrkii vaikuttamaan ihmisten hyvinvointiin
- syventää erilaisten yhteisöjen parissa tehtävää sosiaalityön osaamistaan, erityisesti ekososiaalityön, asumissosiaalisen työn ja jalkautuvan sosiaalityön erilaisia muotoja.

Sisältö: Opintojaksolla perehdytään yhteisöllisiin ja alueellisiin työotteisiin sekä niiden haasteisiin ja mahdollisuuksiin ajankohtaisten tutkimusten avulla. Lisäksi jaksolla paneudutaan ekososiaalityön, asumissosiaalityön ja jalkautuvan sosiaalityön muotoihin. Jaksolla pohditaan yhteisöjen ja paikallisten elinympäristöjen sidosten merkitystä aikuissosiaalityössä oman asiakastapauksen kautta. Opiskelija asettaa itselleen henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joiden saavuttamista hän arvioi kurssin päätteeksi.

Suoritustavat: Luennot ja ryhmäkeskustelut, ryhmämuotoinen omaan työhön kiinnittyvä, kirjallisuutta ja luentoja hyödyntävä oppimistehtävä verkossa.

Toteutustavat: Kontaktiopetus, 2pv.

Lisätiedot:

Vastuutoteuttajana Turun yliopisto.

Ajankohta: Tammi-helmikuussa 2025.

Oppimateriaalit: Ilmoitetaan Moodlessa.

2 TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISOPINNOT (20 op)

2.1 Aikuissosiaalityön tutkimus, arviointi ja kehittäminen (10 op)

Tavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- tunnistaa aikuissosiaalityön kohdeilmiöitä ja osaa ottaa niitä haltuun tutkimuksellisesti
- osaa arviointi- ja vaikuttavuustutkimuksen peruskäsitteet ja -suuntaukset sekä kykenee soveltamaan niitä monipuolisesti arviointi- ja kehittämistyössä (esim. Kaimer-teoria).

Sisältö: Opintojaksolla syvennyttään aikuissosiaalityön kohdeilmiöiden tutkimukselliseen haltuun ottamiseen. Lisäksi vahvistetaan tietopohjaa arviointi- ja vaikuttavuustutkimuksen peruskäsitteistä ja -suuntauksista sekä niiden soveltamisesta monipuolisesti arviointi- ja kehittämistyössä (Kaimer, VTR).

Suoritustavat: 1) Lähiopetus Rovaniemellä, sis. tutkimussuunnitelman laatiminen ennakkotehtävänä, luennot ja ryhmätyöskentely (5 op) ja 2) Kirjallisuuteen liittyvä oppimistehtävä (5 op)

Toteutustavat: Kontaktiopetus, 2pv.

Lisätiedot:

Vastuutoteuttajana Lapin yliopisto.

Ajankohta: Syyskuu 2024.

Oppimateriaalit: Ilmoitetaan Moodlessa.

2.2 Vuorovaikutuksen ja kohtaamispaikan tutkimus tietoperustaisen aikuissosiaalityön vahvistajana (5 op)

Tavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- tunnistaa etnometodologiaan ja diskursiivisiin lähestymistapoihin nojavia institutionaalisten ja ammatillisten vuorovaikutustilanteiden tutkimusperinteitä ja tavoittaa niiden annin sosiaalityölle
- jäsentää kielenkäytön, kategorisointien ja erilaisten kohtaamispaikkojen merkityksen sosiaalityön vuorovaikutuksessa
- soveltaa vuorovaikutuksen tutkimukseen perustuvia otteita ja orientaatioita omassa työssään ja sen kehittämisessä.

Sisältö: Opintojaksolla perehdytään institutionaalisen vuorovaikutuksen tutkimuksen perinteisiin etnometodologisia ja diskursiivisia lähestymistapoja soveltaen. Opintojaksolla käydään läpi kielenkäytön, kategorisointien ja kohtaamispaikkojen merkityksiä sosiaalityön vuorovaikutustilanteille.

Suoritustavat: Ennakkotehtävä, luennot ja ryhmäkeskustelut. Luentoihin ja erikseen jaettavaan kirjallisuuteen perustuva essee.

Toteutustavat: Kontaktiopetus, 2 pv.

Lisätiedot:

Vastuutoteuttajana Tampereen yliopisto.

Ajankohta: Marraskuu 2024.

Oppimateriaalit: Ilmoitetaan Moodlessa.

2.3 Sosiaalityöntekijät ja asiakkaat tiedon tuottajina ja yhteiskunnallisina vaikuttajina (5 op)

Tavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- tuottaa tietoa, selvityksiä ja raportteja sosiaalityön käytännöistä ja kohdeilmioistä vaikuttamistyön tueksi
- hallita asiakkaiden kanssa yhdessä tehtävää kehittämistyötä ja päätöksentekoa
- osallistua yhteiskunnallisiin keskusteluihin rakenteellisen sosiaalityön kysymyksissä.

Sisältö: Opintojaksolla saadaan valmiuksia tiedon tuottamiseen sosiaalityön käytännöistä ja kohdeilmioistä vaikuttamistyön tueksi. Päämääränä on vahvistaa osaamistaan asiakkaiden kanssa yhdessä tehtävässä kehittämistyössä ja asiantuntijuuttaan päätöksenteossa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Suoritustavat: Luennot ja ryhmäkeskustelut. Luentoihin ja kirjallisuuteen liittyvä oppimistehtävä.

Toteutustavat: Kontaktiopetus, 2 pv.

Lisätiedot:

Vastuutoteuttajana Lapin yliopisto.

Ajankohta: Toukokuu 2025.

Oppimateriaalit: Ilmoitetaan Moodlessa.

3 TIETEELLIS-KÄYTÄNNÖLLINEN LOPPUTYÖ (10 op)

Tavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- hyödyntää sosiaalityön ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen tuloksia ja menetelmiä
- analysoida, arvioida ja kehittää aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen ammatillisia käytäntöjä.

Sisältö: Lopputyö voi sisältää 1) työpaikalla toteutettavan kehittämistehtävän ja sen raportoinnin, 2) artikkelin vertaisarvioidussa tai muussa asiantuntijajulkaisussa 3) vaativan tutkimus- ja/tai kehittämishankkeen suunnitelman tai meneillään olevan hankkeen raportoinnin tai 4) kirjallisuuskatsauksen tieteellisistä teksteistä. Opiskelija sopii lopputyönsä aiheen ja toteutuksen erikoisalan vastuopettajien kanssa. Lopputyö voidaan tehdä myös yhteistyönä useamman opiskelijan kesken.

Suoritustavat: Itsenäinen työskentely. Lopputyön tekeminen tapahtuu prosessina, jonka eteneminen kiinnittyy tutkimus- ja kehittämisopintoihin.

Toteutustavat: Monimuoto-opetus, ryhmä- ja yksilöohjaus.

Lisätiedot:

Vastuutoteuttajana Lapin yliopisto.

Ajankohta: 2023–2025. Tavoitteellinen valmistumisaika kevät 2025. Lopputyöt esitellään päätösseminaarissa.